

آزادی بیان در غرب با تأکید بر دیدگاه جان استوارت میل و نگهداری کتب ضاله در اسلام

لیلا ثابت قدم^۱، نسرين علوی نیا^۲

^۱ استاد دانشگاه فرهنگیان شیراز، فارس، ایران

^۲ استاد دانشگاه آزاد اسلامی داراب، فارس، ایران

چکیده

آزادی به عنوان یک حق طبیعی برای انسان دارای معانی گوناگونی است که می توان از آزادی عقیده و آزادی بیان به عنوان نمونه هایی از آن یاد کرد. پیرامون وجود آزادی بیان اندیشمندان به دو گروه موافقان و مخالفان تقسیم می شوند که موافقان نیز یا مطلقاً با آزادی بیان موافقت و یا این آزادی را مشروط می دانند. در اسلام مبحث آزادی مورد مذاقه قرار گرفته است. وجود آیات، روایات و سیره معصومین در بطن اسلام گواه این مدعاست. همچنین آزادی از دیدگاه اندیشمندان مسلمان مغفول نمانده است به گونه ای که کنکاش در آثار آن ها بیانگر این مطلب است که ایشان آزادی بیان را یک پیش فرض اساسی در اسلام می دانند. در قانون جمهوری اسلامی ایران نیز هیچ کس را نمی توان به صرف داشتن عقیده ای مورد تعرض و مؤاخذه قرار داد اما این اصل در مورد ترویج عقاید خاص، ساکت است. گرچه عقلاً و قانوناً می توان اذعان نمود که آزادی بیان نباید با مبانی اسلام یا حقوق عمومی در تضاد باشد. حفظ کتب ضالال یکی از مصادیق آزادی محسوب می شود، عده ای آن را جایز و افرادی نیز آن را حرام می دانند که در این مقاله سعی شده است به اختصار بازتاب اندیشه موافقان و مخالفان بررسی شود.

واژه های کلیدی: آزادی، آزادی بیان، کتب ضاله، آزادی عقیده، حفظ کتب، اسلام، غرب

